

Gradska knjižnica Požega

Matična razvojna služba za narodne i školske knjižnice

Požeško-slavonske županije

Požega, 15. 5. 2024.

Ur. broj: 16-2024-M

**NARODNE KNJIŽNICE POŽEŠKO - SLAVONSKE ŽUPANIJE
STATISTIKA ZA 2023. GODINU
OPISNA ANALIZA (on-line sustava statističkih podataka)
U ODNOSU NA STANDARDE ZA NARODNE KNJIŽNICE RH (NN 103/21)**

OPĆI PODACI – NARODNE KNJIŽNICE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Požeško-slavonska županija broji 10 administrativnih jedinica, 5 gradova i 5 općina. U županiji je ukupno 277 naselja.

S površinom od 1.815 četvornih kilometara i 64 420 stanovnika, Požeško-slavonska županija ubraja se u red manjih županija u Republici Hrvatskoj. Županija je od prošlog popisa stanovnika doživjela znatan pad stanovništva, čak je 18 % manje stanovnika županije prema novom popisu iz 2021. u odnosu na popis iz 2011. godine.

Svi gradovi imaju narodnu knjižnicu, a od 2015. matična knjižnica otvara tri knjižnična stacionara u tri općine Požeško-slavonske županije: općini Jakšić (ukupno 3 415 stanovnika u 9 naselja), općini Kaptol (ukupno 2 634 stanovnika u 10 naselja) i općini Velika (ukupno 4 517 stanovnika u 23 naselja).

Bez knjižnične usluge u Požeško-slavonskoj županiji ostale su još općina Brestovac (ukupno 3 018 stanovnika u 48 naselja) i općina Čaglin (ukupno 2 122 stanovnika u 31 naselju). Dakle 2 općine ili 40% županije nema nikakvu knjižničnu uslugu. Nositelji rada u sva tri stacionara u 5 godina djelovanja su volonteri. Načelnici općina nisu voljni financirati djelatnike stoga matična knjižnica u sva tri stacionara organizira stalni rad na volonterskoj osnovi što nije lako i to je jedan od razloga ne pokretanja rada još 2 stacionara u preostale dvije općine.

Ustroj narodnih knjižnica na području županije je sljedeći:

5 samostalnih knjižnica u gradovima: Požegi, Pakracu, Pleternici, Lipiku i Kutjevu.

3 knjižnična stacionara Gradske knjižnice Požega u 3 općine: Velika, Jakšić i Kaptol.

Gradska knjižnica Požega

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	BROJ POPULACIJE KOJU TREBA USLUŽITI	USTROJ / OSNIVAČ	TIP KNJIŽNICE PREMA VELIČINI PODRUČJA KOJI OBUHVAĆA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	4870	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	5127	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	7086	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	9138	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	22294	SAMOSTALNA / GRAD	V. tip (od 20.001 do 35.000 stanovnika)

U skladu s nacionalnim Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), prema broju stanovnika pojedinih gradova i općina u Republici Hrvatskoj narodne knjižnice razvrstane su u VIII tipova. S obzirom na broj stanovnika, najbrojnije su narodne knjižnice tipa VII, odnosno one knjižnice čija mjesta ne prelaze 10.000 stanovnika, a njihov udio je 80%, samo matična knjižnica u županiji spada u tip V., odnosno preko 20 000 stanovnika.

USLUGE I KORIŠTENJE U NARODNIM KNJIŽNICAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2023.

Broj aktivnih posuđivača i aktivnih korisnika narodnih knjižnica prema dobnim skupinama u županiji.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Broj aktivnih posuđivača s registriranom posudbom	Ukupan broj aktivnih korisnika prema vrsti	Broj djece (do 14 godina)	Broj mladih (od 15 do 17 godina)	Broj odraslih (od 18 do 65 godina)	Broj starijih (preko 65 godina)
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	118	134	15	12	84	23
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	212	394	71	52	220	51

Gradska knjižnica Požega

GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	570	692	192	44	398	54
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	572	1210	670	51	419	70
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	2771	3740	1441	415	1579	305
UKUPNO	4243	6170	2389	574	2700	503

Prema podacima iz Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica RH u 2022. godini narodne knjižnice Požeško-slavonske županije su imale 4243 aktivnih posuđivača, dok je aktivnih korisnika prema vrsti bilo 6170. Od dobnih skupina korisnika 38 % zastupljena su djeca do 14 godina, 10 % mladi, 44 % odrasli i 8 % stariji od 65 godina.

Obuhvat stanovnika, aktivnih korisnika, u postotku izgleda ovako:

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	OBUH VAT STANOVNIKA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	2,7 %
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	7,7 %
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	9,7 %
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	13,2 %
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	16,7 %

Prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), preporučeni broj učlanjenih korisnika je najmanje 18 % od ukupnog broja stanovnika područja na kojemu knjižnica djeluje. Minimumu Standarda približila se Gradska knjižnica Požega, dok su ostale knjižnice ispod minimuma Standarda.

Prateći aktivne korisnike na području cijele Požeško-slavonske županije i prema obuhvatu stanovnika dolazi se do podatka da su svega 9,5 % stanovnika županije aktivni korisnici narodnih knjižnica u županiji.

Broj posudbi u narodnim knjižnicama u 2023. godini

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	UKUPAN BROJ POSUDBI	POSUDBE U KNJIŽNICI	POSUDBE IZVAN KNJIŽNICE
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	5236	0	5236
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	10079	56	10023
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	13362	12	13350

Gradska knjižnica Požega

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	BROJ POPULACIJE KOJU TREBA USLUŽITI	USTROJ / OSNIVAČ	TIP KNJIŽNICE PREMA VELIČINI PODRUČJA KOJI OBUHVAĆA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	4870	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	5127	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	7086	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	9138	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	22294	SAMOSTALNA / GRAD	V. tip (od 20.001 do 35.000 stanovnika)

U skladu s nacionalnim Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), prema broju stanovnika pojedinih gradova i općina u Republici Hrvatskoj narodne knjižnice razvrstane su u VIII tipova. S obzirom na broj stanovnika, najbrojnije su narodne knjižnice tipa VII, odnosno one knjižnice čija mjesta ne prelaze 10.000 stanovnika, a njihov udio je 80%, samo matična knjižnica u županiji spada u tip V., odnosno preko 20 000 stanovnika.

USLUGE I KORIŠTENJE U NARODNIM KNJIŽNICAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2023.

Broj aktivnih posuđivača i aktivnih korisnika narodnih knjižnica prema dobnim skupinama u županiji.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Broj aktivnih posuđivača s registriranom posudbom	Ukupan broj aktivnih korisnika prema vrsti	Broj djece (do 14 godina)	Broj mladih (od 15 do 17 godina)	Broj odraslih (od 18 do 65 godina)	Broj starijih (preko 65 godina)
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	118	134	15	12	84	23
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	212	394	71	52	220	51

Gradska knjižnica Požega

HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	16564	148	16416
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	51696	4669	47027
UKUPNO	96937	4885	92052

Narodne su knjižnice u Požeško-slavonskoj županiji imale ukupno 96937 posudbi. Posudbe u knjižnici iznose 5 % ukupnih posudbi, dok je 95 % posudbi izvan knjižnica. Polovicu ukupnih posudbi ostvarila je Gradska knjižnica Požega, čak 53 %, a ostalih 57 % ukupnih posudbi ostvarile su ostale 4 knjižnice u županiji.

Analizirajući broj zahtjeva za međuknjižničnu posudbu, pokazalo se da su 2023. godine narodne knjižnice sve zajedno imale ukupno 93 zahtjeva, od kojih je 90 riješenih zahtjeva (96,7 %).

Broj fizičkih i virtualnih posjeta u narodnim knjižnicama u 2023. godini.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	UKUPAN BROJ FIZIČKIH I VIRTUALNIH POSJETA	BROJ FIZIČKIH POSJETA	BROJ VIRTUALNIH POSJETA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	2921	2921	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	4613	4118	495
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	20074	5311	14763
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	14953	3841	11112
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	161779	66958	94821
UKUPNO	204340	83149	121191

U odnosu na ukupan broj posjeta narodnim knjižnicama, 60 % je virtualnih, a 40 % fizičkih. Najviše fizičkih i virtualnih posjeta ostvarila je Gradska knjižnica Požega, 79 % ukupnih posjeta.

Gradska knjižnica Požega

Broj knjižničnih događanja i posjeta knjižničnim događanjima u narodnim knjižnicama u 2023. godini.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupan broj knjižničnih događanja	Broj knjižničnih događanja za djecu i mlade	Broj knjižničnih događanja za odrasle	Ukupan broj posjetitelja knjižničnih događanja	Broj posjetitelja knjižničnih događanja za djecu i mlade	Broj posjetitelja knjižničnih događanja za odrasle
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	45	45	0	399	399	0
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	32	17	15	1105	380	725
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	109	64	45	2288	1088	1200
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	95	60	35	4900	2100	2800
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	577	377	200	7946	2874	5072
UKUPNO	858	563	295	16638	6841	9792

U 2023. godini u narodnim knjižnicama održano je ukupno 858 događanja koje je posjetilo 16638 ljudi. Više od polovice su bila događanja za djecu i mlade, 65 %. U Gradskoj knjižnici Požega održano je 67 % ukupnih događanja.

Gradska knjižnica Požega

FOND NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2023.

Fond

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	FOND ukupan broj svezaka knjiga	FOND ukupan broj svezaka časopisa	FOND ukupan broj godišta novina	FOND ukupan broj jedinica AV građa	FOND ukupan broj jedinica e-građa	FOND ukupan broj igračke i didaktičke igre	FOND ukupan broj jedinica ostala građa
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	24368	24245	2	0	0	0	121	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	15533	14869	280	6	334	0	44	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	32082	31285	17	0	705	0	1	74
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	33806	33784	0	0	22	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	78440	70378	10	0	7265	412	261	114
UKUPNO	184229	174561	309	6	8326	412	426	188

Narodne knjižnice PSŽ imaju bogati fond koji premašuje minimalni broj knjiga po stanovniku, a imaju najviše jedinica knjižne građe u svojim fondovima, čak 95 %. Sve knjižnice posjeduju i nabavljaju časopise i novine ali ih ne obrađuju u programu.

Gradska knjižnica Požega

Nabava

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	NABAVA ukupan broj svezaka knjiga	NABAVA ukupan broj svezaka časopisa	NABAVA ukupan broj jedinica AV građa	NABAVA ukupan broj jedinica e-građa	NABAVA ukupan broj igrčke i did. igre	NABAVA ukupan broj jedinica ostala građa	UKUPNO NABAVE
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	24368	412	11	0	0	38	0	461
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	15533	491	86	0	0	2	0	579
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	32082	1060	0	0	0	10	0	1070
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	33806	1485	0	0	0	0	0	1485
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	78440	3565	0	65	9	59	0	3698
UKUPNO	184229	7013	97	65	9	109	0	7293

Ukupna prinova građe u narodnim knjižnicama PSŽ je 7293 primjeraka od čega je 7013 knjižne građe ili 96 %.

Fond, nabava, otpis

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	BROJ STANOVNIKA	PRINOVA / NABAVA	OSTVARENOST STANDARDA NABAVE GRAĐE	OTPIS
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	24368	4870	461	47 %	54 (0,2 %)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	15086	5127	579	56 %	4(0,02 %)
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	31070	7086	1070	75 %	0
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	33806	9138	1485	82 %	1216 (3,6 %)

Gradska knjižnica Požega

GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	78440	22294	3698	83 %	1814 (2,3 %)
UKUPNO	184229	48515	7293	75 %	3088 (1,6%)

Nabava je u svim narodnim knjižnicama ispod Standarda ali znatno veća od prošlih godina zbog novog modela otkupa građe.

PRISTUP I OPREMA NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2023.

Matična knjižnica koristi knjižnični program Zaki, a sve ostale narodne knjižnice koriste Metel.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Tjedno radno vrijeme	Ukupan prostor knjižnice u m ²	Prostor knjižnice dostupan za korisnike u m ²	Minimalna kvadratura prostora
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	40	176	149	72 %
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	50	130	130	51 %
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	40	385	275	109 %
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	40	1000	800	219%
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	57	1972	1665	197 %
UKUPNO		3663	3019	

Veličina prostora narodnih knjižnica u PSŽ je ukupno 3663 metra kvadratna, od toga prostor za korisničke usluge prostire se na 3019 metara kvadratnih.

Prema Standardima minimalnu kvadraturu prostora ne ispunjavaju samo Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo i Gradska knjižnica i čitaonica Lipik. Ostale tri knjižnice daleko premašuju minimalnu kvadraturu prostora.

Gradska knjižnica Požega

PRORAČUN I TROŠKOVI NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2023.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupni rashodi za knjižnicu	Troškovi nabave knjižnične građe	Troškovi osobnih dohodaka za knjižnično osoblje	Troškovi edukacije knjižničnog osoblja	Ostali troškovi
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	36.626,18	9.329,00	15.104,26	0,00	12.192,92
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	68.068,47	7.987,07	34.247,31	0,00	25.834,09
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	127.485,49	17.181,41	79.556,87	581,16	30.166,05
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	142.372,69	13.897,75	75.166,71	972,80	52.335,43
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	570.229,55	53.953,00	291.395,97	672,99	224.207,59
UKUPNO	944.782,38	102.348,23	495.471,12	2.226,95	344.737,08

U 2023. narodne su knjižnice utrošile **944.782,38 €**

Od toga je 11 % izdvojeno za nabavu knjižnične građe, 52,4 % iznose troškovi osobnih dohodaka, na edukaciju knjižničara izdvojeno je svega 0,2 %, a ostali troškovi iznose 36,4 % ukupnih troškova.

KNJIŽNIČNO OSOBLJE (PREMA POSTIGNUTOM KNJIŽNIČNOM STRUČNOM ZVANJU) NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2023.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupan broj	Knjižničarski tehničar	Viši knjižničarski tehničar	Knjižničarski suradnik	Viši knjižničarski suradnik	Knjižničar	Viši knjižničar	Knjižničarski savjetni	Ostalo knjižničarsko osoblje
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	1	1	0	0	0	0	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	1	1	0	0	0	0	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	2	1	0	0	0	1	0	0	0
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	4	1	0	0	0	3	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	16	3	1	4	0	4	2	0	2
UKUPNO	24	7	1	4	0	8	2	0	2

U 5 narodnih knjižnica u 2023. godini radilo je 24 knjižničara.

Ukupno je u narodnim knjižnicama Požeško-slavonske županije prema strukturi zaposleno 29 % knjižničarskih tehničara, 4 % viših knjižničarskih tehničara, 18 % knjižničarskih suradnika, 33 % knjižničara, 8 % viših knjižničara i 8 % ostalih.

ZAKLJUČAK

Prema podacima iz Sustava statističkih podataka o narodnim knjižnicama za Požeško-slavonsku županiju pokazatelji uspješnosti ukazuju na dostizanje i ostvarenost Standarda za narodne knjižnice u RH u postotcima, dok nam pokazatelji uspješnosti iskazani u kvartilima govore gdje se narodne knjižnice PSŽ nalaze u odnosu prema drugim knjižnicama u RH. Kvartili po 25 % su iskazani u vrijednosti od KPU₁ do KPU₄. KPU₄ je najniži rezultat dok je KPU₁ najviši rezultat.

Pokazatelji uspješnosti koji se odnose na postotak dosegnute ciljane populacije je na razini županije 7 %. Navedeni broj pokazuje postotak članova knjižnice u odnosu na broj potencijalnih korisnika knjižnice u zajednici (stanovnika lokalne zajednice), a podatak se uzima iz broja aktivnih posuđivača (a ne aktivnih korisnika kojih je uvijek više od posuđivača).

Gradska knjižnica Požega

Ako za prosjek uzimamo aktivne korisnike doseg ciljane populacije je 9%. Najvišu vrijednost pokazatelja uspješnosti dosegnute populacije ima Gradska knjižnica Požega 12 % ili KPU₂ i slijedi Gradska knjižnica Pakrac s 8 % KPU₃, a zatim ostale knjižnice s najnižim pokazateljem KPU₄.

Tri knjižnice imaju potrebu za većim prostorom za korisničke usluge, Pakrac je u vrijednosti KPU₂, Lipik i Kutjevo su u vrijednosti KPU₃ dok su Požega i Pleternica u visokoj vrijednosti KPU₁. Sve knjižnice osim Gradske knjižnice Požega nemaju dovoljan broj knjižničnog osoblja ali unatoč tome dosežu Standarde u pogledu otvorenosti knjižnice za korisnike.

Knjižnični fond u svih 5 knjižnica je bogat, raznovrstan i aktualan.

Narodne knjižnice u PSŽ pružaju raznolike usluge, programe, događanja i edukacije svojim korisnicima stoga su pokazatelji uspješnosti korisničkog pohađanja knjižničnih događanja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti vrlo visoki. Tri od pet knjižnica ima KPU₁. Gradska knjižnica Lipik ima KPU₂. Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo ima KPU₄ ali treba naglasiti da u toj knjižnici radi solo-knjižničar stoga nije za čuditi tako nizak rezultat.

Pred narodnim je knjižnicama Požeško-slavonske županije vrijeme velikih promjena i napretka.

Gradska knjižnica Požega 15. 3. 2021. otvorila je vrata nove dograđene i rekonstruirane knjižnice čiji su se rezultati uspješnosti najviše očitovali u podacima za 2022. i nastavljaju rasti u 2023. Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo preselila se 2022. u novu veću zgradu i zaposlila diplomiranu knjižničarku pa će se i njeni rezultati uspješnosti povećati. Gradska knjižnica Pakrac nalazi se trenutno u fazi Projekta opremanja novog prostora Knjižnice i pred njom je preseljenje i useljenje u novu zgradu, novu Knjižnicu.

Dio stanovnika županije nije obuhvaćen knjižničnom mrežom odnosno nema dostupne knjižnične usluge u obliku stacionarnih knjižnica. Rješenje se vidi u širenju mreže pokretnih knjižnica ili osnivanjem općinskih knjižnica prema Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti RH.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe

Mirjana Franculić, viša knjiž.

mail: mfranculic@gmail.com

Mob.: 099 393 0224